

KIRGIZİSTAN GRAMERCİLİĞİNDE KELİME GRUBU ANLAYIŞI

DR. İBRAHİM ATABEY

Kırgızistan'da yayımlanan dil bilgisi kitaplarında konuların ele alınışı, tasnifi ve konulara yaklaşımı ile Türkiye'deki dil bilgisi araştırmacılarının ele alış yöntemleri arasında benzerlikler olduğu gibi, çok dikkat çekici farklılıkların da bulunduğu görülmektedir. Bu farklılıkların görüldüğü dil bilgisi konularından biri de *kelime grupları*dır.

Kırgızistan gramerciliğinde, Türkiye gramerciliğindeki *söz dizimi*¹ teriminin karşılığı olarak *sintaksis*; söz diziminin bir bölümü olan *kelime grubu*² terimi karşılığında ise *söz aykaşı* ve *söz tizmegi* terimleri kullanılmaktadır. Söz dizimini oluşturan *kelime birlikleri* (*söz aykallığı*)³; *cümle*⁴ (*süylöm*), *kelime grubu* (*söz tizmegi* / *söz aykaşı*) ve *edat grubu*⁵ (*kompleksttik forma* / *analitikalık forma*) şeklinde üçe ayrılmış ve bunlara *söz dizimi yapısı* (*sintaksistik struktura*) adı verilmiştir. (Abduldayev vd. 1986; Caparov 1966; 1979; İmanaliyev vd. 1983).

Kelime gruplarının değerlendirilmesinde, Kırgızistan gramerciliğiyle Türkiye gramerciliği arasında dikkat çekici farklılıklar görülmektedir. Kırgızistan gramerciliğinde, hem tamlayanı (*bağınıñkı sñar* / *bağınıñkı tügöy*), hem de tamlananı (*bağındıruucu sñar* / *bağındıruucu tügöy*) anlamlı (*toluk maanilüü*)⁶ keli-

- 1 "Bir dilde, kelimelerin, kelime gruplarının cümle ve söz içindeki görevlerini, birbiriyle olan ilişkilerini sıralanışlarını ve cümle türlerini inceleyen bilim dalı." (Korkmaz 1992:33). Türkiye gramerciliğinde *söz dizimi* (Aksan 1980; Atabay vd. 1981; Banguoğlu 1986; Bilgegil 1982; Ediskun 1985; Gencan 1979; Hatiboğlu 1972; Karahan 1991; Karaörs 1993; Korkmaz 1992; Şimşek 1987; Zülfiyar 1981) teriminin yanında *cümle bilgisi* (Ediskun 1985; Ergin 1980; Korkmaz 1992); *dizimbilim* (Aksan 1980) ve *tümce bilgisi* (Dizdaroğlu 1976) terimleri de kullanılmıştır. Ancak bunların içinde daha çok *söz dizimi* teriminin tercih edildiği görülmektedir.
- 2 "Cümle içinde kavramlar arasında ilişki kurmak üzere birden çok kelimenin belirli kurallar ile yan yana getirilmesinden oluşan, yapı ve anlamındaki bütünlük dolayısıyla cümle içinde tek bir nesne veya hareketi karşılayan ve herhangi bir yargı bildirmeyen kelimeler topluluğu." (Korkmaz 1992: 100).
- 3 *Söz aykallığı* terimi, "birden fazla kelimenin her türlü bir araya gelişi" anlamında kullanıldığı için, kelime grubu ve cümleden ayrı olarak, Türkiye Türkçesine *kelime birlikleri* terimiyle aktarılmıştır.
- 4 "Bir fikri, bir duygu ve düşüncüyü, bir oluş ve kılışı tam olarak bir hüküm hâlinde anlatan kelime grubu." (Korkmaz 1992: 32).
- 5 "Bir isim veya isim soylu kelimedenden sonra gelen edatın eklendiği kelime ile birlikte oluşturduğu grup." (Korkmaz 1992: 51).

melerden meydana gelen kelime birlikleri *kelime grubu* (*söz aykaşı / söz tizme-gi*) olarak kabul edilmiştir (Abduldayev vd. 1986: 230; Caparov 1966: 19; 1979: 56; İmanaliyev vd. 1983: 88).

Kelime grubunu oluşturan unsurların birbirleriyle hem anlam (*semantika*), hem de gramer (*grammatika*) bakımından bir birlik kurması esas olarak alındığı, edatların görevli kelimeler olmaları ve anlamlarının bulunmamasından dolayı, unsurlarından biri edat olan kelime birlikleri, kelime grubu sayılmamıştır.

Unsurlarından biri anlamlı olmayan görevli kelimeler (*kızmatçı sözdör*)⁷ ile yapılan veya zarf-fiil eki almış asıl fiille yardımcı fiilden oluşan birleşik fiillere *komplekstik forma*⁸ / *analitikalık forma*⁹ adı verilmiştir. (Abduldayev vd. 1986: 230). Ancak, hem kelime grubunun hem de analitikalık formanın unsurları müstakil kelimelerden meydana gelmiştir (Caparov 1966: 19). *Analitikalık forma*, Kırgızistan gramerciliğinde kelime grubu (*söz aykaşı*) olarak kabul edilmemiştir:

kıştakka karay (köye doğru), *üydün üstünö* (evin üstüne), *eñ cakşı* (en iyi), *külüp karoo* (gülerek bakmak), *iştep kel-* (çalış-).

Türkiye gramerciliğinde ise, bu tür kelime birlikleri *edat grubu* (köye doğru), *isim tamlaması* (evin üstü), *sınıf tamlaması* (en iyi), *isim fiil grubu*¹⁰ (gülerek bakmak), *birleşik fiil* (iştep kel-) adları altında kelime grupları içinde değerlendirilmiştir. İki birleşeni (*komponenti / tügöyü*) de tam anlamlı (*toluk maanilüü*) olmayan *analitikalık forma*, Kırgızistan gramerciliğine göre, tek başına bir anlam ifade edebilmek için ikinci bir unsura ihtiyaç duyar:

kıştakka karay cönöö (köye doğru yönelmek), *üydün üstünö çığuu* (evin üstüne çıkmak), *eñ cakşı kitep* (en iyi kitap) (Abduldayev vd. 1986: 230).

Türkiye gramerciliğinde bu örnekler de kelime grubu olarak kabul edilmekte ve ilk ikisi *fiil grubu* (Ergin 1980: 395) veya *isim fiil grubu* (Karahan 1991:

6 *Toluk maanilüü* terimi, tek başına anlamı olan ve aldığı herhangi bir ekle tek başına kullanıma özelliğini yitirmemiş olan kelimeler için kullanılmaktadır. Bu durumda *üy* (ev) kelimesi *toluk maanilüü*, *üydün* (evin) kelimesi *toluk maanilüü* değildir.

7 Kırgızistan gramerciliğinde, *kızmatçı sözdör* (görevli kelimeler) terimiyle birlikte *poslelog*, *candooç*, *cölökçül candooç*, *cölökçü sözdör* terimleri de kullanılmıştır (Atabey 1998: 59; 239).

8 “Komplekstik forma: Anlamlı bir kelimeyle bir edatın oluşturduğu grup.” (Atabey 1998: 239).

9 “Analitikalık forma: Bir isim ve bir edattan kurulmuş veya birincisi zarf-fiil eki almış olan iki fiilin meydana getirdiği kelime grubudur.” (Atabey 1998: 232).

10 “İsim-fiil: Fiilin isim gibi kullanılması; isim gibi kullanılan fiil. Türkçede *-mAk*, *-mA*, *-Iş* ekleriyle yapılan üç türlü isim-fiil vardır.” (Korkmaz 1992: 89).

17); son örnek ise *sıfat tamlaması* olarak adlandırılmaktadır.

Aşağıdaki örneklerde ise, hem tamlayan (*bağınıñki tügöy / bağınıñki sıñar*), hem de tamlanan (*bağındıruucu tügöy / bağındıruucu sıñar*) unsur *toluk maanilüü* kelimelerden meydana geldiği için bu kelime birlikleri birer kelime grubu olarak kabul edilmiştir:

temir col (demir yol), *ayılđa iştöö* (köyde çalışmak), *kooz şaar* (güzel şehir), *cañı kitep* (yeni kitap), *altın söykö* (altın küpe), *eski üy* (eski ev), *on koy* (on koyun), *kartoşkanı otoo* (patatesi ayıklamak).

Yukarıdaki örnekler, Türkiye gramerciliğinde de kelime grubu içinde değerlendirilmektedir. Bunlardan *ayılđa iştöö* ve *kartoşkanı otoo* fiil grubu, diğerleri ise sıfat tamlamasıdır.

Kırgızistan gramerciliğinde, tamlayan (*bağınıñki*) ile tamlanan (*bağındıruucu*) unsurların bulunmadığı ve kelimelerin birbirlerine denk olarak bağlandığı birleşme şekline denk bağlantı (*teñ baylanış*) denmiştir. Türkiye gramerciliğinde, bu şekilde kelime gruplarına *bağlama grubu* adı verilmektedir. Bu tür bağlantıda *tâbi olan ve tâbi kılan* kelime yoktur:

Üsön menen Safar (Üsön ile Safar), *Alıkul cana Anatay* (Alıkul ve Anatay) (Abduldayev vd. 1986: 236; İmanaliyev vd. 1983: 91).

Tamlayan ile tamlanan unsurun bulunduğu birleşme şekline ise *tamlayan bağlantı* (*bağınıñki baylanış*) denmiştir. Bu tür bağlantıda *tâbi olan ve tâbi kılan* kelimeler vardır. *Bağınıñki baylanış* dörde ayrılmıştır:

- a. Eksiz bağlantı (*ıktaşuu baylanışı*).
- b. Tâbi bağlantı (*başkaruu baylanışı*).
- c. Özne-yüklem uyumuna dayanan bağlantı (*eerçişüü baylanışı*).
- ç. İyelikli bağlantı (*taandık baylanışı*).

a. Eksiz bağlantı (*ıktaşuu baylanışı*): Tamlayan ve tamlanan unsurun ek-siz olarak (*sintaksis col menen*) birbirine bağlandığı birleşme şekline *ıktaşuu baylanışı* adı verilmiştir:

eski üy, (eski ev), *onunçu klass* (onuncu sınıf), *temir kürök* (demir kürek).

Türkiye gramerciliğinde, *eski ev* ve *onuncu sınıf* sıfat tamlaması olarak değerlendirilmiş, ancak *demir kürek* kelime grubu, hem *taksız isim tamlaması*

adıyla isim tamlaması, hem de sıfat tamlaması olarak değerlendirilmiştir. Fakat, bu kelime grubunun da sıfat tamlaması olduğu açıktır.¹¹

b. Tâbi bağlanış (başkaruu baylanışı): Kırgızistan gramerciliğinde, iki unsurun birbirine hâl ekiyle bağlanarak kelime grubu oluşturmasına tâbi bağlanış (başkaruu baylanışı) denmiştir (Abduldayev vd. 1986: 235).

bakka çıġuu (bahçeye çıkmak), *törtkö bölüü* (dörde bölmek), *eşikti açuu* (kapıyı açmak), *şaardan alıs* (şehirden uzak), *kenge bay* (madence zengin).

Bu örneklerde dikkati çeken; isim, sıfat veya fiil soylu kelimelerin arasındaki anlam ilgisinin hâl ekiyle sağlanmış olması, bu grupların *başkaruu baylanışı* başlığı altında toplanması için yeterli görülmesidir. Yukarıdaki örneklerden *bakka çıġuu*, *törtkö bölüü*, *eşikti açuu* Türkiye gramerciliğine göre birer isim fiil grubu; *şaardan alıs*, kısaltma gruplarından uzaklaşma grubu¹², *kenge bay* ise yine kısaltma gruplarından yaklaşma grubunu¹³ oluşturmaktadır.

c. Özne-yüklem uyumuna dayanan bağlanış (eerçişüü baylanışı): Özne ile yüklem çokluk-teklik ve şahıs bakımlarından uyumlu olarak birbirine bağlanmasına *eerçişüü baylanışı* (Özne-yüklem uyumu) adı verilmiştir. Bu bağlanış şekli kelime grubuna değil, cümleye girer. Ancak, Kırgızistan gramerciliğinde cümle de kelime grubu olarak kabul edildiği için, *eerçişüü baylanışı* kelime grubu içinde değerlendirilmiştir:

“Studentter kelişti. (Öğrenciler geldiler.); Okuuçu süylödü. (Öğrenci söyledi) “Alar kinoġo barıştı.” (Onlar sinemaya gitti. (İmanaliyev vd. 1983: 90).

Bu örnek cümlelerdeki *studentter*, *okuuçu*, *alar* kelimeleri *baġındıruuçu söz* (tamlanan, burada *özne* görevinde); *kelişti*, *söylüdü*, *barıştı* kelimeleri ise *baġınıñkı söz* (tamlayan, burada *yüklem* görevinde) olarak değerlendirilmiştir. Bu şekildeki bir değerlendirme, kelime grubundan çok *cümle* için geçerlidir. Fakat, *eerçişüü baylanışı* için örnek olarak gösterilen *menin kitabım* (benim kitabım), *senin üyüñ* (senin evin) (İmanaliyev vd. 1983: 90) şeklindeki kelime grubunda

11 *Takısız isim tamlaması* hakkındaki tartışmalar için bk. Bolulu 1995; Eryaşar 1995; Harut 1992; Kılıçoġlu 1954; Türkseven 1994 ve 1995; Zülfikar 1995.

12 “Uzaklaşma grubu: Uzaklaşma ekli bir isim unsurunun başka bir isim unsuru ile kurduġu kelime grubudur.” (Karahana 1991: 38).

13 “Yaklaşma grubu: Yaklaşma ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduġu kelime grubudur.” (Karahana 1991: 37).

tamlayan ve tamlanan unsur arasında şahıs uygunluğu vardır; ancak Türkiye gramerciliğinde, kelime grubunda özne-yüklem uyumu ile ilgili bir değerlendirme yapılmamıştır.

ç. İyelikli bağlantı (taandık baylanış): Kırgızistan gramerciliğinde, tamlayan unsur ile tamlanan unsurun birbirine ilgi hâli ve iyelik eki vasıtasıyla bağlanmasına *iyelikli bağlantı (taandık baylanış)* adı verilmiştir:

okuuçunun depteri (öğrencinin defteri), *Sultandın botinkası* (Sultan'ın potini), *senin köynögüñ* (senin gömleğin), *şaar kalkı* (şehir halkı). (Abduldayev vd. 1986: 236; İmanaliyev vd. 1983: 91).

Türkiye gramerciliğinde, bu şekilde kelime grupları *isim tamlaması* adı altında incelenmiştir.

Kelime tekrarına dayanan ve Türkiye gramerciliğinde *tekrar grubu* denilen kelime grupları, Kırgızistan gramerciliğinde *koş sözdör*¹⁴ olarak adlandırılmış ve kelime grubu (*söz aykaşı*) içinde değil, kelime grubu sayılmayan birleşik kelime¹⁵ (*tataal söz*)¹⁶ içinde değerlendirilmiştir. *Tataal söz*, bir nesnenin veya hareketin ismi durumunda bulunan kelime birliklerine denmektedir. *Koş sözdör* (çift kelimeler) de bir nesnenin veya hareketin ismi niteliğindedir ve kelimeler birbirine gramer yönünden bağlanmamışlardır:

el-curt, es-akıl, ata-bala, çoñ-kiçine, arık-semiz, üç-tört.

Birleşik kelime (*tataal söz*); tek bir nesnenin, kavramın veya hareketin adı durumunda ise *koşmok söz*¹⁷ olarak adlandırılmıştır. Bu şekildeki *tataal söz*'ler Kırgızistan gramerciliğinde kelime grubu sayılmamakta, sebep olarak da, bunların birleşik kelime hâline gelmesi gösterilmektedir:

canar too (yanardağ), *col başçı* (kılavuz), *temir col* (demir yolu), *kırk ayak, Cangeldi, Kudaybergen, Iriskeldi.*

Türkiye gramerciliğine göre, bu tip kelime birlikleri, birleşik kelime dahi olsalar, birer kelime grubudur ve yapılarına göre *isim tamlaması*, *sıfat tamlaması*,

14 "Koş söz: Çift kelime; tekrarlama; ikileme; tekrar grubu" (Atabey 1998: 137, 240).

15 "Birleşik kelime: Yeni bir kavramı karşılamak için iki veya daha çok kelimenin Türkçenin söz kalıplarına uygun belirli yollarla bir araya getirilmesi ile kurulmuş söz birliği." (Korkmaz 1992: 27).

16 "Tataal söz: Birleşik kelime." (Atabey 1998: 137, 245).

17 "Koşmok söz: Birleşik kelime." (Atabey 1998: 239).

birleşik isim vb. olabilirler.

Kırgızistan gramerciliğinde cümle ile kelime grubu, unsurlarının anlamlı kelimeler olup olmaması bakımından, değerlendirmede aynı tasnife tâbi tutulmuş; ancak, yapılarında bulunan kelimelerin birbirine bağlanmış şekilleri ve bağlanışlara uygun dizilişleri açısından aralarında farklılıklar bulunduğu belirtilmiştir. Bu anlayışa göre, kelime grubu bütün düşüncüyü bildiremez, tek başına başka unsurlarla ilişki kuramaz, sadece yalın hâlde kalır ve cümlenin kuruluşuna katkıda bulunur (Caparov 1966: 19)¹⁸

Kırgızistan gramerciliğinde, kelime grubunun sınırlarını çizmede tamlanan unsurun yapı ve işlevi devamlı göz önünde bulundurulmuş, hâl eki (*cöndömö*) almış bir isim ile mastar hâlindeki bir fiil *kelime grubu* olarak değerlendirilirken, fiilin yüklem (*bayandooç*) olması durumunda bu kelime birleşmesi *cümle* içinde ele alınmıştır.

“*Temirdi ısığında çap, sözdü kızuusunda ayt.*”¹⁹

“*Korkok bir colu tuulat, eki ölot.*”²⁰ (Caparov 1979: 56)

Bu cümlelerde “*çap, ayt, tuulat, ölot*” yüklemleriyle oluşturulan ve aralarında uyum bulunan “*temirdi çap, ısığında çap, sözdü ayt, kızuusunda ayt, bir colu tuulat, eki ölot*” kelime birleşmeleri cümle yapısına sahiptir (Caparov 1979: 56). Bu kelime birlikleri *temirdi çabuu* (demiri dövmek), *ısığında çabuu* (tavında dövmek), *sözdü aytuu* (sözü söylemek), *kızuusunda aytuu* (sıcığında söylemek), *bir colu tuu* (bir defa doğmak), *eki ölüü* (iki ölmek) şeklinde olsaydı, *kelime grubu* içinde değerlendirilecekti. Aynı tasnif Türkiye gramerciliği için de geçerlidir.

Yukarıdaki örneklerin dışında, Kırgızistan gramerciliğinde kelime grupları, tamlanan unsurun kelime türü (*söz türkümü*) esas alınarak da sınıflandırılmıştır. Tamlanan unsurun *isim (zat atooç)*, *sıfat (sın atooç)*, *sayı ismi (san atooç)*, *zarf*

18 Kelime grubu ve edat grubunun cümleden farkı konusunda Caprov şöyle demektedir: “Kelime grubu (*söz tizmegi*) ve edat grubu (*analitikalık forma*) yerine getirdikleri görevleri bakımından, cümle gibi, tamamlanan bir düşüncüyü bildirme imkânına sahip değildir. Onlar, birleşme sonucu ortaya çıkan değişimleri, özellikleri isimlendirme anlamındadırlar. Cümlenin yapısında birer unsur olarak bulunurlar. Fakat, bunların da kendilerine göre yapı özellikleri vardır. Meselâ, cümle gibi kelime grubu (*söz tizmegi*) da anlamlı kelimelerden oluşur ve yapısındaki kelimeler birbirlerine; kendine bağlama (*başkaruu*), uygunlaşma (*iktaşuu*), iyelik (*taandık*) ve hâl ekleriyle bağlanma (*candooç*) şekillerinde bağlanarak, tek başlarına bir anlama sahip olurlar. Meselâ; “*Töönün közü çoñ, birok alısta körö albay* (Devenin gözü büyük, fakat uzağı görmez).” cümlesinde, “*töönün közü*” bir kelime grubudur ve bir anlamı vardır.” (Caparov 1979: 56).

19 Demiri tavında döv, sözü sıcakta söyle.

20 Korkak bir defa doğar, iki defa ölür.

(*taktooç*), *fiil* (*etiş*) olmasına göre kelime grupları farklı tasniflere sokulabilmektedir (Abduldayev vd. 1986: 233; Caparov 1979: 57; İmanaliyev vd. 1983: 88). Meselâ; *cığaç kürök* (ağaç kürek) ve *almanın gülü* (elmanın çiçeği) kelime grupları, tamlanan unsurları (*kürök ve gül*) isim olduğu için Kırgızistan gramerciliğinde aynı kategoride değerlendirilmiştir. Türkiye gramerciliğinde ise, bu kelime grupları sırasıyla sıfat tamlaması ve isim tamlamasıdır.

Kırgızistan gramerciliğinde, tâbi olan - tâbi olunan ilişkisi bulunan bütün kelime birliklerinde, tamlanan unsur çekimli bir fiil dahi olsa, bu unsurun anlamını tamamlayan kelime *tamlayıcı / tamlayan* (bağınıñkı), ikinci kelime ise *tamlanıcı / tamlanan* (bağındıruucu) olarak değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Abduldayev, S., S. Davletov, A. İmanov ve A. Tursunov, 1986, *Kırğız Tili*, Mektep Basması, Frunse [Bişkek].
- Aksan, Doğan (1980), *Her Yönüyle Dil - II (Ana Çizgileriyle Dilbilim)*, 2. baskı, TDK yay., Ankara.
- Atabay, N., S. Özel ve A. Çam (1981), *Türkiye Türkçesinin Sözdizimi*, TDK yay., Ankara.
- Atabey, İbrahim (1998), *Türkiye Türkçesi ve Kırgız Türkçesinin Kelime Grupları Bakımından Karşılaştırılması*, G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Banguoğlu, Tahsin (1986), *Türkçenin Grameri*, 2. baskı, TDK yay., Ankara.
- Bilgegil, M. Kaya (1982), *Türkçe Dilbilgisi*, 2. baskı, Dergâh yay., İstanbul.
- Bolulu, Osman (1995), "Türkçede Takısız Ad Takımı Vardır", *Çağdaş Türk Dili*, S. 88.
- Caparov, Abdikul (1966), *Azırkı Kırğız Tili, Cönököy Süylömdün Sintaksisi, II. Bölüm*, Mektep Basması, Frunze [Bişkek].
- , (1979), *Kırğız Tilinin Sintaksisi*, Mektep Basması, Frunze [Bişkek].
- Dizdaroğlu, Hikmet (1976), *Tümcebilgisi*, TDK yay., Ankara.
- Ediskun, Haydar (1985), *Türk Dil*, Remzi Kitap Evi, İstanbul.
- Ergin, Muharrem (1980), *Türk Dil Bilgisi*, 5. baskı, Boğaziçi yay., İstanbul.
- Eryaşar, Süreyya (1995), "Takısız Ad Tamlaması", *Çağdaş Türk Dili*, S. 85.

- Gencan, Tahir Nejat (1979), *Dilbilgisi*, 4. baskı, TDK yay., Ankara.
- Gürsoy-Naskali, Emine (Haz.) (1997), *Türk Dünyası Gramer Terimleri Kılavuzu*, TDK yay., Ankara.
- Harut, Semra (1992), “Türkçede Takısız Tamlama Yanılgısı”, *Çağdaş Türk Dili*, S. 57.
- Hatiboğlu, Vecihe (1972), *Türkçenin Sözdimi*, TDK yay., Ankara.
- İmanaliyev, S. ve S. Üsönaliyev (1983), *Kırğız Tilinin Spravoçnigi*, Mektep Basması, Frunze [Bişkek].
- Karahan Leylâ (1991), *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ Yay., Ankara.
- Karaörs, Metin (1993), *Türkçenin Söz Dizimi ve Cümle Tahlilleri*, Erciyes Üniversitesi yay., Kayseri.
- Kılıçoğlu, Vecihe (1954), “Dilimizin Bir Meselesi”, *Türk Dili*, C.III, S.36.
- Korkmaz, Zeynep (1992), *Gramer Terimleri Sözlüğü*, TDK yay., Ankara.
- Şimşek, Rasim (1987), *Örneklerle Türkçe Sözdizimi*, Trabzon.
- Türkseven, Ali (1994), “Takısız Ad Takımı Olabilir mi? 1”, *Çağdaş Türk Dili*, S.77/78.
- , (1995), “Takısız Ad Takımı Olabilir mi? 2”, *Çağdaş Türk Dili*, S.88.
- Zülfikar, Hamza (1981), *Yüksek Öğretimde Türkçe Yazım ve Anlatım*, 2. baskı, Gül yay., Ankara.
- , (1995), “Takısız Ad Tamlaması Sorunu”, *Türk Dili*, S. 523.